

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Dany Slavíkové a soudců Mgr. Adély Kaftanové a JUDr. Tomáše Vejnara ve věci

- žalobců:
- a) **Jiří H.**, narozený den xxx
bytem xxx, xxx
 - b) **Bc. Jiří H.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
 - c) **Bc. Martin H.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
 - d) **Bc. Lucie H.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
 - e) **Zdeňka K.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx

všichni zastoupeni advokátem JUDr. Markem Dvořákem
sídlem T. G. Masaryka 1, 261 01 Příbram

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo vnitra**, IČO 00007064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o náhradu nemajetkové újmy, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 11. listopadu 2019 č. j. 52 C 140/2017-153 a k odvolání žalobců a žalované proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 16. ledna 2020 č. j. 52 C 140/2017-164

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku I. **potvrzuje**.
- II. Rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. a usnesení soudu I. stupně ze dne 16. ledna 2020 **se mění** tak, že o výši plnění, úrocích z prodlení a nákladech řízení bude rozhodnuto v konečném rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem vyslovil soud I. stupně, že základ žalobou uplatněného nároku je opodstatněný (výrok I.) a že žalobci mají právo na náhradu nákladů této fáze řízení ve výši určené v samostatném usnesení (výrok II.). Shora označeným usnesením ze dne 16. 1. 2020 pak určil výši náhrady nákladů řízení částkou 28 798 Kč s tím, že tuto žalovaná zaplatí do 3 dnů od právní moci usnesení k rukám zástupce žalobců.
2. Soud I. stupně rozhodoval o žalobních návrzích na náhradu imateriální újmy, kterou každý ze žalobců utrpěl zavražděním Ing. Hany H., narozené xxx, pachatelkou M. S. v Obchodním centru xxx v Praze dne 21. 7. 2016. Žalobce a) je pozůstalý manžel, žalobci b) a c) jsou pozůstalí synové, žalobkyně d) je pozůstalá snacha a žalobkyně e) je pozůstalá matka zemřelé. Žalobci uplatňují nároky v režimu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. K vraždě Ing. Hany H. dne 21. 7. 2016 by dle žalobců nedošlo, nebýt nesprávného úředního postupu policistů prověřujících dne 5. 7. 2016 oznámení zvláště závažného zločinu vraždy ve stádiu pokusu, kterého se dopustila táž pachatelka. Protože nebyl čin ze dne 5. 7. 2016 řádně zdokumentován a nebyly okamžitě učiněny úkony směřující k zahájení trestního stíhání, došlo dne 21. 7. 2016 k propuštění pachatelky z PN Bohnice s tím, že její pobyt na svobodě není nebezpečný, což umožnilo druhou, tentokrát dokonanou, vraždu v den propuštění. Každý ze žalobců a), b) a c) žádal náhradu imateriální újmy ve výši 2 250 000 Kč, žalobkyně d) žádala částku 900 000 Kč a žalobkyně e) částku 1 800 000 Kč (vždy se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 16. 11. 2016 do zaplacení).
3. Žalobci uplatnili tvrzené nároky dle ust. § 14 zákona č. 82/1998 Sb. u Ministerstva vnitra dne 16. 11. 2016; ministerstvo nároky odmítlo uspokojit.
4. Soud I. stupně vyšel z následujících zjištění: Ing. Hana H., narozená xxx, byla dne 21. 7. 2016 zavražděna pachatelkou M. S. v Obchodním centru xxx v Praze. Žalobci byli v tvrzeném příbuzenském poměru se zemřelou a uvedená tragická událost každého z nich trvale a nevratně poznamenala. Všichni žalobci měli silné citové vazby k zemřelé, která byla středobodem soudržné rodiny. M. S. se již dne 5. 7. 2016 v kavárně xxx v Praze xxx na xxx pokusila zavraždit Danielu K. tak, že poškozenou napadla v prostoru toalet a snažila se jí uškrtit svým stočeným tričkem. M. S. byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2017 č. j. 56 T 9/2016, který nabyl právní moci 7. 3. 2017, shledána vinnou pokusem vraždy, kterého se dopustila na Daniele K. dne 5. 7. 2016, a dokonanou vraždou, které se dopustila dne 21. 7. 2016 na Ing. Haně H. Pachatelka byla v trestním řízení shledána vysoce nebezpečným sexuálním agresorem a byla pravomocně odsouzena k výjimečnému trestu odnětí svobody a k ochrannému léčení. Příbuzným Ing. H.

(žalobcům a/, b/, c/ a d/) bylo trestním rozsudkem proti pachatelce přiznáno právo na náhradu materiální a imateriální škody. Příslušníci Policie ČR pprap. Lukáš Kočer a pprap. Petr Michálek, služebně zařazení u Obvodního ředitelství Policie Praha I, MOP Malá Strana, dne 5. 7. 2016 v rozporu s ustanovením § 158 odst. 1 trestního řádu (podle tohoto ustanovení je policejní orgán povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele; je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti) řádně nezdokumentovali pokus vraždy, k němuž došlo v kavárně xxx, informace o násilném útoku ze strany pachatelky nepředali dozorcům Místního oddělení Policie Malá Strana, svým nadřízeným, operačnímu oddělení, příslušnému policejnímu útvaru, ani pracovníkům záchranné služby, která jmenovanou téhož dne odvezla do Psychiatrické nemocnice Bohnice. Za to byli rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 8. 2018 č. j. 3 T 15/2017, který nabyl právní moci 25. 9. 2018, pravomocně odsouzeni pro přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle ust. § 330 odst. 1 trestního zákoníku. M. S. byla ode dne 5. 7. 2016 hospitalizována v PN Bohnice na základě svého souhlasu, do léčebny byla přivezena rychlou záchrannou službou. Výše jmenovaní policisté, ačkoliv byli o napadení Daniely K. detailně informováni, u pachatelky pouze provedli dechovou zkoušku na alkohol a provedení této zkoušky zaznamenali, dále zaznamenali, že uvedená osoba jevila známky psychického narušení a byla převezena do psychiatrické léčebny. Pachatelka byla dne 21. 7. 2016 z PN Bohnice propuštěna, přičemž dne 20. 7. 2016 se sociální pracovnice psychiatrické nemocnice dotázala policejního orgánu, zda je vedeno trestní stíhání ohledně incidentu v kavárně v Praze dne 5. 7. 2016 (pachatelka incident v nemocnici popisovala), policejním orgánem bylo odpovězeno negativně. Psychiatrická nemocnice tak nebyla informována o trestné činnosti pachatelky ze strany policie vůbec (a to ani prostřednictvím rychlé záchranné služby, která pachatelku dne 5. 7. 2016 přivezla). V den propuštění se M. S. dopustila dokonání činu vraždy na Ing. Haně H. Motivem k činu byl nesouhlas pachatelky s propuštěním z PN Bohnice. Pachatelka spáchala čin ve snaze dokázat lékařům, že je nemocná a nebezpečná zároveň, aby si tak zajistila další hospitalizaci nebo jinou možnost bydlení. Vražda se odehrála v prodejně xxx, kde si pachatelka z regálu vzala nůž a napadla jím zákaznici, již zasadila bodné rány v místech uložení životně důležitých orgánů. Po šetření Ministerstvem zdravotnictví nebylo zjištěno pochybení psychiatrické nemocnice v jejím postupu, který měl za následek propuštění pachatelky.

5. Učiněná zjištění soud I. stupně posuzoval dle ust. zákona č. 82/1998 Sb. (§ 1, § 2, § 5, § 13 a § 31a zákona), shledal, že mezi zřejmou imateriální újmou na straně žalobců (kterou žalovaná nijak nezpochybňovala) a nesprávným úředním postupem policistů pprap. Lukáše Kočera a pprap. Petra Michálka, který byl konstatován v pravomocném odsuzujícím trestním rozsudku, je vztah v příčinné souvislosti. Soud I. stupně konstatoval, že trestní jednání příslušníků policie je podstatnou a významnou příčinou škodné události, byť nejvýznamnější příčinou nadále zůstává trestní jednání pachatelky M. S. Řetězec postupně nastupujících příčin a následků je v posuzovaném případě natolik propojen, že z trestního jednání policistů lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Bez nesprávného úředního postupu policistů prověřující incident 5. 7. 2016 by se vysoce nebezpečná pachatelka neocitla na svobodě. Pokud by došlo k řádnému zdokumentování jednání pachatelky dne 5. 7. 2016, následovalo by její zajištění formou vazby či jiného opatření a nedošlo by k její hospitalizaci v psychiatrické nemocnici a k následnému propuštění dne 21. 7. 2016. Vysoká nebezpečnost pachatelky by mohla být odhalena již v trestním řízení, které by se vedlo o zločinu pokusu vraždy spáchaném dne 5. 7. 2016 a nikoliv až v trestním řízení, které bylo vedeno o obou zločinech po spáchání druhého z nich. V důsledku nepravdivých (resp. neúplných) informací poskytnutých Policií ČR zdravotníkům (záchrannářům) a následně 20. 7. 2016 vyhodnotili lékaři, že pacientka se ničeho

významného nedopustila (že její tvrzení jsou jenom fabulace způsobené duševní chorobou) a že může být propuštěna. Soud I. stupně tedy neshledal, že by vztah příčinné souvislosti mezi nečinností policistů a vraždou Ing. H. přerušilo propuštění pachatelky z psychiatrické nemocnice. Nemocnice byla v podstatě opakovaně ujištěna o tom, že pacientka není nebezpečná, i když se sama k trestné činnosti při hospitalizaci doznávala. Z těchto důvodů soud I. stupně shledal základ žalobou uplatněných nároků opodstatněným. Vydání mezitímního rozsudku (dle ust. § 152 odst. 2 o. s. ř.) odůvodnil hospodárností řízení.

6. Soud I. stupně doplnil, že nepřezkoumával zavinění Psychiatrické nemocnice Bohnice (správně odpovědnost Psychiatrické nemocnice Bohnice za nemajetkovou újmu způsobenou žalobcům), neboť nemocnice není účastníkem řízení. Dále uvedl, že míru zavinění žalované, tj. jakou měrou se spolu s pachatelkou podílela na vzniku újmy, vyjádří ve výši peněžní náhrady určené v konečném rozhodnutí.
7. Výrok o nákladech řízení opřel soud I. stupně o ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Plně úspěšným žalobcům přiznal proti žalované právo na náhradu nákladů řízení, jejichž výši vyčíslil v usnesení ze dne 16. 1. 2020. Vyčíslené náklady jsou představovány odměnou za zastoupení advokátem a náhradou jeho výdajů, které byly vypočteny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb.
8. Rozsudek včetně usnesení ze dne 16. 1. 2020 napadla včasným odvoláním žalovaná. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek změnil tak, že žalobní návrhy budou zamítnuty, případně aby rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.
9. Dle žalované soud I. stupně pochybil při zjišťování existence příčinné souvislosti mezi protiprávním úkonem a vznikem škody a v otázce právního posouzení, mezi kterými skutečnostmi je třeba vztah příčinné souvislosti zjišťovat. Dle žalované se soud I. stupně chybně nezabýval další možnou příčinou vzniku nemajetkové újmy, a to případným nesprávným postupem Psychiatrické nemocnice Bohnice, když odkázal pouze na zprávu komise Ministerstva zdravotnictví ze dne 22. 7. 2016 k prošetření okolností propuštění pacientky M. S. z PN Bohnice a když konstatoval, že zavinění nemocnice nepřezkoumával, neboť tato není účastníkem řízení. Dle žalované je zpráva v rozporu se znaleckým posudkem o duševním stavu pachatelky ze dne 2. 9. 2016, který je založen na straně 224 spisu Generální inspekce bezpečnostních sborů a který je součástí trestního spisu sp. zn. 3 T 15/2017 (podle posudku je pobyt pachatelky na svobodě extrémně nebezpečný, znalci považovali za nutné nařízení ochranné léčby psychiatrické se sexuologickým zaměřením, podle posudku pachatelka již na příjmu v PN Bohnice dne 5. 7. 2016 o incidentu z téhož dne hovořila a hovořila o svojí potřebě zabít). Na existenci znaleckého posudku upozornil zástupce Ministerstva vnitra na ústním jednání dne 14. 11. 2019, přesto znalecký posudek není v odůvodnění rozsudku zmíněn a vyhodnocen jako jeden z důkazů. Dle žalované není možné za jedinou příčinu vzniku nemajetkové újmy spatřovat nesprávný úřední postup policistů, ale je třeba posoudit i případný nesprávný postup psychiatrické nemocnice, jejíž lékaři neshledali pobyt M. S. na svobodě za extrémně nebezpečný a nechali ji dne 21. 7. 2016 z nemocnice odejít. Již samotné předání pachatelky dne 5. 7. 2016 do PN Bohnice přerušilo příčinnou souvislost mezi nesprávným postupem policie spočívajícím v řádném nevyšetření jednání M. S. dne 5. 7. 2016 a vznikem nemajetkové újmy. Totéž platí pro propuštění M. S. z nemocnice dne 21. 7. 2016.
10. Žalovaná dále soudu I. stupně vytkla, že z výroku mezitímního rozsudku není patrné, zda je základ žalobou uplatněného nároku opodstatněn zcela nebo zčásti. Žalovaná poukázala na to, že na škodě se podílelo i jednání pachatelky, případně i jednání Psychiatrická nemocnice Bohnice a sám soud I. stupně v odůvodnění rozsudku konstatoval, že míru, jakou se žalovaná podílela

na vzniku újmy (vedle pachatelky) vyjádří ve výši relutární náhrady určené v konečném rozhodnutí.

11. Konečně žalovaná poukázala na to, že rozsudkem bylo rozhodnuto o její povinnosti nahradit žalobcům náklady řízení v rozporu s ust. § 151 odst. 1 o. s. ř. Podle tohoto ustanovení rozhodne soud o povinnosti k náhradě nákladů řízení až v rozhodnutí, jímž se řízení končí. Ve výroku mezitímního rozsudku by tedy mělo být pouze poznamenáno, že o nákladech řízení bude rozhodnuto v rozsudku konečném.
12. Žalobci napadli odvoláním usnesení soudu I. stupně ze dne 16. 1. 2020, neboť jsou přesvědčeni, že výpočet výše nákladů na jejich dosavadní právní zastoupení provedený soudem I. stupně je nesprávný.
13. Žalobci navrhli potvrzení napadeného rozsudku v obou výrocích jako věcně správného. Zdůraznili, že soud rozhodující v tomto řízení je vázán pravomocným trestním rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1, jímž byli zasahující policisté uznáni vinnými ze spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby spáchaného nedbalým zdokumentováním incidentu, který se odehrál dne 5. 7. 2016 v kavárně xxx. Příčinná souvislost mezi závadným jednáním policistů a vznikem rozhodné újmy nemohla být přetržena předáním pachatelky do Psychiatrické nemocnice Bohnice, případně jejím propuštěním. To plyne zcela jednoznačně z k důkazu provedené e-mailové komunikace ze dne 20. 7. 2016. Psychiatrická nemocnice se před propuštěním pachatelky dotázala orgánu Policie ČR, zda je proti pachatelce vedeno jakékoliv trestní řízení, přičemž orgán odpověděl, že nikoliv. O žádném spoluzpůsobení vzniku újmy psychiatrickou nemocnicí tedy nemůže být řeči. I kdyby však dáno bylo, nic to nemění na správnosti mezitímního rozsudku.
14. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a navazující usnesení soudu I. stupně ze dne 16. 1. 2020 včetně řízení, které jejich vydání předcházelo, dle ust. § 212 a § 212a o. s. ř., rozhodoval přitom bez nařízení jednání, neboť odvolání bylo podáno z důvodu nesprávného právního posouzení a účastníci s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasili (§ 214 odst. 2 o. s. ř.). Odvolací soud došel k závěru, že odvolání žalované je opodstatněné pouze, pokud směřuje proti výroku o nákladech řízení a vyčíslení náhradové povinnosti žalované v samostatném usnesení, jinak opodstatněné není. Důvodností odvolání žalobců proti usnesení ze dne 16. 1. 2020 se pak nebylo třeba zabývat.
15. Soud I. stupně opatřil dostatek skutkových zjištění pro rozhodnutí, jeho skutková zjištění odpovídají obsahu provedených důkazů a jsou logicky vysvětlena. Nutno podotknout, že soud I. stupně nepominul žádný, účastníky navržený, důkaz. Pokud k důkazu neprovedl znalecký posudek o duševním stavu M. S. ze dne 2. 9. 2016 založený v trestním spise (a nezabýval se jeho obsahem v odůvodnění rozsudku, jak mu vytýká odvolatelka), je tomu tak především proto, že žalovaná (a ani žalobci) provedení tohoto důkazu v řízení před soudem I. stupně nenavrhla. Na existenci znaleckého posudku sice zaměstnanec Ministerstva vnitra při jednání dne 14. 11. 2019 poukázal, avšak až v závěrečné řeči a k důkazu jej nenavrhla. Provedení tohoto důkazu v odvolacím řízení (které ostatně odvolatelka nenavrhne) předně brání ust. § 205a o. s. ř., nadto jde o důkaz zjevně zbytečný, neboť směřuje k případnému prokázání rozpoznatelnosti pobytu nebezpečnosti pachatelky na svobodě Psychiatrickou nemocnicí Bohnice v průběhu hospitalizace pachatelky v období od 5. do 21. 7. 2016, tj. k posouzení případné odpovědnosti nemocnice za újmu způsobenou žalobcům, která však není předmětem tohoto řízení. Závěr soudu I. stupně o tom, že žádný postup psychiatrické nemocnice nepřetrhl příčinnou souvislost mezi nedbalostí policistů dne 5. 7. 2016 a zavražděním Ing. H., potažmo vznikem nemajetkové újmy žalobců, je

založen na zjištění, že psychiatrická nemocnice nebyla Policií ČR informována (v průběhu hospitalizace pachatelky) o tom, že se pachatelka dne 5. 7. 2016 skutečně dopustila násilného jednání vůči Daniele K. v kavárně xxx, případně, že je spáchání takového jednání předmětem prověřování orgány činnými v trestním řízení. Správnost tohoto posledně uvedeného skutkového závěru žalovanou nebyla nijak zpochybněna a logicky jí nemůže zpochybnit ani znalecký posudek o duševním stavu M. S. z oboru psychiatrie zpracovaný v průběhu trestního řízení (a jistě zohledňující spáchání dvou vražd).

16. Skutkový závěr soudu I. stupně o existenci příčinné souvislosti mezi nečinností policistů dne 5. 7. 2016 a vznikem nemajetkové újmy je zjevně správný a není založen na žádných chybných právních úvahách. V posuzovaném případě je vztah příčinné souvislosti dán, jak správně dovodil soud I. stupně, jak z hlediska teorie podmínky, tak z hlediska teorie adekvátní příčinné souvislosti. Příčinná souvislost je dána tehdy, je-li škodná událostí skutečností, bez níž by k následku nedošlo (teorie podmínky), a tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu (teorie adekvátní příčinné souvislosti). Nedošlo-li by k porušení ust. § 158 odst. 1 trestního řádu přivolanými policisty, bylo by s pravděpodobností hraničící s jistotou zahájeno trestní stíhání pachatelky podle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu krátce po incidentu ze dne 5. 7. 2016 (pro pokus vraždy). Při zahájení trestního stíhání by přitom bylo zřejmé, že existuje důvod vazby dle ust. § 67 písm. c) trestního řádu pro obavu z opakování trestné činnosti. Bez ohledu na zahájení trestního stíhání by pak byl zřejmý důvod pro hospitalizaci pachatelky bez souhlasu pacienta dle ust. § 138 odst. 1, písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, neboť pobyt pachatelky na svobodě byl nebezpečný pro ostatní. Podle běžných zkušeností lze předpokládat, že by orgány činné v trestním řízení důvod vazby využily. Pokud by se tak nestalo a pachatelka by byla ke dni 21. 7. 2016 dobrovolně hospitalizována v psychiatrické nemocnici (pachatelka chtěla být hospitalizována), s jistotou by nedošlo k jejímu propuštění, existoval-li by zjevný důvod pro hospitalizaci nucenou. Možný vznik žalobci utrpěné újmy (příp. obdobné újmy utrpěné jinými osobami násilnou trestnou činností pachatelky po propuštění z psychiatrické nemocnice), k němuž došlo v důsledku porušení ust. § 158 odst. 1 trestního řádu policisty vyšetřujícími incident dne 5. 7. 2016, přitom z objektivního pohledu nebyl nepředvídatelný. Existovala totiž - na základě běžných zkušeností předvídatelná - možnost, že lékaři psychiatrické nemocnice bez znalosti skutečného chování pachatelky dne 5. 7. 2016 nebezpečnost pachatelky v celé šíři nerozpoznají, propustí ji do ambulantního léčení a pachatelka násilnou trestnou činnost zopakuje.
17. Závěr soudu I. stupně o příčinné souvislosti ostatně koresponduje s aktuální judikaturou Nejvyššího soudu (viz. rozsudek ze dne 15. 2. 2017 sp. zn. 30 Cdo 4067/2014), neboť při zkoumání relevantní příčiny újmy vzniklé žalobcům byla respektována teorie ochranného účelu normy. Podle této teorie došlo-li k porušení právě té právní povinnosti, jež měla vzniku konkrétní újmy zabránit, je třeba dané jednání považovat za právní příčinu vzniklé újmy, a v případě, že není příčinná souvislost dána z hlediska teorie ochranného účelu, lze dále zkoumat, zda je dána z hlediska adekvátní příčinné souvislosti, tedy zda je újma adekvátní následkem porušení povinnosti a zda byla pro škůdce předvídatelná. V daném případě je nepochybné, že policisté dne 5. 7. 2016 porušili ust. § 158 odst. 1 trestního řádu, jehož smyslem je mimo jiné zabránit pachateli trestného činu v páčání další, obdobné trestné činnosti. Pachatelka, jejíž trestná činnost ze dne 5. 7. 2016 nebyla řádně a včas zjištěna, zopakovala dne 21. 7. 2016 obdobnou trestnou činnost, při níž vznikla žalobcům nemajetková újma.
18. O odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu způsobenou žalobcům založenou na ust. § 13 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb. tedy nemůže být pochyb a soud I. stupně správně tuto odpovědnost shledal ve výroku napadeného rozsudku v plném rozsahu.

19. K úvahám žalované (a soudu I. stupně) o míře, v jaké újmu žalobcům způsobila pachatelka trestného činu, odvolací soud připomíná, že odpovědnost státu nelze vyloučit či snížit pouhým poukazem na odpovědnost jiného subjektu, který není účastníkem posuzovaného řízení. Při škodě způsobené více subjekty, dává zákon přednost pravidlu společné a nerozdílné odpovědnosti vůči poškozenému. Uplatnění nároku vůči státu jako jednomu ze škůdců je dispozitivním projevem realizace této možnosti vyplývající z ust. § 2915 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), dříve ust. § 438 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), a je zde třeba zjišťovat, zda žalobci vybraný žalovaný škůdce splňuje předpoklady odpovědnosti za škodu vzniklou nesprávným úředním postupem při výkonu veřejné moci. Jde o skutkové předpoklady odlišné od těch, které zakládají odpovědnost případných jiných škůdců a které musí být v případě jejich prokázání posuzovány ve vztahu k žalovanému státu samostatně. Jinými slovy řečeno, podíl dalších škůdců na vzniku škody je významný jen v jejich vzájemném poměru, nikoliv pro posouzení, zda stát je jedním z nich (viz. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2014 sp. zn. 30 Cdo 82/2013, ze dne 31. 3. 2011 sp. zn. 25 Cdo 5272/2008 a ze dne 28. 5. 2014 sp. zn. 30 Cdo 509/2013 a ze dne 15. 2. 2017 sp. zn. 30 Cdo 4067/2014). Účast pachatelky na vzniku újmy a případná účast Psychiatrické nemocnice Bohnice na vzniku újmy (jsou-li i u tohoto subjektu splněny podmínky vzniku odpovědnosti) nejsou proto pro závěr o odpovědnosti státu podstatné.
20. Odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé dle ustanovení § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
21. Odvolací soud připomíná, že při rozhodování o výši žalobou uplatněných nároků se není třeba zabývat podílem pachatelky na újmě vzniklé žalobcům a snižovat výši finanční náhrady příslušející žalobcům vůči státu v důsledku podílu pachatelky na újmě. To platí i o případné odpovědnosti Psychiatrické nemocnice Bohnice za újmu způsobenou žalobcům, na jejíž možnou existenci žalovaná poukazuje. Byť ust. § 2915 odst. 2 o. z. (dříve ust. § 438 odst. 2 obč. zák.) připouští rozdělení náhrady škody mezi více škůdců odpovídajících za tutéž škodu, je dělená odpovědnost výjimkou z pravidla, o které může soud rozhodnout jen z důvodů zvláštního zřetele hodných na základě své volné úvahy. Na uplatnění uvedeného institutu nevzniká účastníkovi řízení právní nárok (viz. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2019 sp. zn. 8 Tdo 39/2019 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2019 sp. zn. 30 Cdo 498/2018). V daném případě soud I. stupně k výjimečnému dělení odpovědnosti nepřistoupil a žalobcům byl – co do základu – přisouzen nárok vůči státu, který je v tomto řízení jediným žalovaným škůdcem, celý.
22. Odvolací soud neshledal správným nákladový výrok napadeného rozsudku a usnesení soudu I. stupně ze dne 16. 1. 2020. Žalovaná správně poukázala na to, že dle ust. § 151 odst. 1 o. s. ř. se o nákladech řízení rozhoduje až v rozhodnutí, jímž se řízení končí. To však není případ napadeného mezitímního rozsudku, po jehož právní moci bude řízení pokračovat. Odvolací soud proto dle ust. § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. změnil nákladový výrok včetně navazujícího usnesení ze dne 16. 1. 2020 tak, že vyslovil, že o výši nároku, požadovaných úrocích z prodlení a o nákladech řízení bude rozhodnuto v konečném rozhodnutí.
23. Bude-li řízení skončeno rozsudkem, neopomene v něm soud I. stupně konstatovat, že povinnosti žalované vůči žalobcům a) až d), rozsudkem uložené, zanikají v rozsahu plnění splněním obdobných povinností pachatelky uložených jí vůči žalobcům a) až d) trestním rozsudkem, a že plněním povinností žalované vůči žalobcům a) až d), uložených rozsudkem, zanikají v rozsahu plnění povinností uložené pachatelce v trestním rozsudku vůči žalobcům a) až d).

Žalovaná i pachatelka trestného činu na základě samostatných odpovědnostních titulů odpovídají za tutěž újmu způsobenou žalobcům.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v ustanovení § 237 o. s. ř. Takové dovolání se podává k Nejvyššímu soudu ČR do 2 měsíců od doručení rozsudku prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 7.

Praha 30. dubna 2020

JUDr. Dana Slavíková v. r.
předsedkyně senátu